

Добитници договора у Бањалуци су РС, која је задржала право на референдум, и ЕУ, која је добила прилику да афирмише своје лидерство и успјешност своје политике, сматра Обрад Кесић, политички аналитичар из Вашингтона.

"Али с друге стране постоји опасност деловања ОХР-а из сенке на деструктивни начин. Плашим се да ни Вашингтон из истих разлога не жели да то успе јер жели да сачува ОХР и јер нису потпуно били укључени у овај процес", рекао је Кесић. Он је истакао да већ дуже време постоји проблем у комуникацији званичног Брисела и Вашингтона. "Они све више причају једни са другима, али све се мање разумеју, али не само у Балкану него и широм света", навео је Кесић. **Како коментаришете договор у Бањалуци који су постигли предсједник РС Милорад Додик и висока представница Европске уније за спољну политику Кетрин Ештон ?**

Мени је и даље жао да сада неће бити референдума. Али мислим да је ово што се десило добра ствар за РС. Прво, високи представник је још више маргинализован у процесу који се водио између РС и Брисела. То је афирмација става РС да ОХР не може да буде дио решења у БиХ јер је дио проблема. У великој мери то је сад уважено и чињеницом да уз Брисел није био ОХР, и то говори о односу Брисела према њима. Друго, питање правосуђа се први пут уважава а примедбе РС добиле су легитимитет. ЕУ се директно укључује а РС постаје партнер у том процесу, а он више није везан за ОХР а то даје потпуно нову динамику. Било би много боље када би локални политичари, имали храбрости да директно уђу у дијалог, а ако већ мора да буде посредник, боље да буде ЕУ него ОХР. Треће, ту је афирмација правно политичког статуса РС. Није мала ствар што је госпођа Ештон дошла у Бањалуку и да је споразум постигнут у Бањалуци. То показује да ЕУ прихвата РС и Додика као партнера и да не прави разлику да ли је тај партнер држава или ентитет јер су превасходно заинтересовани да се проблеми решавају. РС је афирмисана после неколико година жестоке борбе у којој је РС успела да изгради много јачу позицију у односу са међународном заједницом.

Неки сматрају да је РС изгубила јер нема референдума, како то коментаришете?

Није дошло до укидања одлуке о референдуму, нити је упитно право РС на референдум. РС није одустала од права да га организује. Она је само рекла да сада не постоји потреба за кориштење референдума. А добро знате да је главни став високог представника и његових спонзора у Лондону и Вашингтону да РС нема право да организује референдум са питањима везаним за државу. Овдје РС није ништа уступила и њој је фактички признато право да се бави са свим питањима везаним за Дејтонски споразум. За неко будуће време је много битно да је РС задржала право на референдум. Друго, ултиматум високог представника је био да се повуку сви закључци. У договору са госпођом Ештон је речено да ће НС РС разматрати те закључке али РС по договору нема никакву обавезу да их повуче. Али ти закључци су доста значајни јер

представљају не само политички него и правни оквир за будуће деловање РС и повратак оних овлаштења која припадају РС по Дејтонском споразуму. РС није одступила од својих права, и то је веома, веома значајно. Ти закључци су сами по себи много значајнији од одржавања самог референдума.

Како тумачите то да ОХР није учествовао у том договору?

Већ дуже времена постоји озбиљна забринутост у ЕУ око понашања високог представника и деловања ОХР-а. У задње три године су у ЕУ схватили да он не може више да допринесе решавању проблема него да је у суштини постао генератор проблема. У суштини, криза у ФБиХ почиње и завршава одлукама високих представника, од Волфганга Петрча па сада до Валентина Инцка. Они су нелегално изменили - користећи уцене, санкције, казне, - и Дејтонски и Вашингтонски споразум и на тај начин довели ФБиХ до садашње кризе. И у РС је ОХР више пута мешао на начин да су беспотребно стварали конфронтацију и увек кочили било какав замајац да би се нешто урадило у БиХ. Један пример је Прудски споразум када су локални лидери показали храброст да сами нешто реше. Одмах после тога се умешао високи представник јер он и неке чланице међународне заједнице нису биле укључене и одмах су саботирали процес. Тадашњи заменик високог представника Рафи Грегоријан је рекао да је тај споразум лош и да неће моћи да се спроведе, а после тога су сарајевски медији толику хајку дигли против Сулејмана Тихића да се он морао повући из тог процеса.

Када је ЕУ показала да је спремна да покаже лидерство, увек се нађе неки простор за интервенцију САД која буквално саботира те иницијативе Европе Постоји ли и даље неко неслагане између ЕУ и САД око ОХР-а?

Већ дуже време постоји проблем у комуникацији Брисела и Вашингтона. Они све више причају једни са другима, али све се мање разумеју, али не само у Балкану него и широм света. Када је ЕУ показала да је спремна да покаже лидерство, увек се нађе неки простор за интервенцију САД која буквално саботира те иницијативе Европе. Узмите немачку иницијативу која је кроз Берлински процес ишла ка неким конкретним решавањима проблема. Онда смо имали изненадну посету господина Стајнберга преко које је високи представник добио подршку. Они су онда покренули масовну интервенцију у ФБиХ и тако су потпуно обуставили немачку иницијативу. То је створило горчину не само у Немачкој него и у целој ЕУ. Свесно или несвесно, Американци неким својим потезима, не бих рекао циљано и намерно, али у сваком случају непромишљено, једноставно упропасте иницијативе ЕУ. Због тога страхујем да је могуће и сада овај договор у Бањалуци буде саботиран. Али охрабрен сам тиме да ОХР и његови спонзори нису део овог споразума.

Вјерујете ли да ће тај споразум издржати евентуалне нападе?

То јесте питање. С једне стране добро је да ОХР није укључен у то, али с друге стране постоји опасност деловања ОХР-а из сенке на деструктивни начин. Плашим се да ни Вашингтон из истих разлога не жели да то успе јер жели да сачува ОХР и јер нису потпуно били укључени у овај процес. Због тога мислим да РС мора свакодневно да јача комуникацију са ЕУ и да покаже добру вољу да испуни шта је обећала овим споразумом. Ако РС то испуни, очекујем да ће ЕУ добити неку врсту афирмације не само њеног лидерства него и успешности њене политике. Приступ ЕУ је потпуно другачији од приступа ОХР-а и САД. ЕУ сматра да је потребан дијалог домаћих лидера а приступ ОХР и САД су наметање одлука и деловање на тај начин. Дакле, много је важно да политика ЕУ добије афирмацију у овом процесу.

Добитници договора у Баналуци су и РС и ЕУ

Пише: Обрад Кесић
понедељак, 16 мај 2011 07:06

(Дејан Шајиновић, Независне новине)